

Afgiftekantoor Gent X
Erkenningsnummer P303157
Toelating gesloten verpakking
Gent X – Erknr. BC 6365

BELGIË
PB
GENT X
3/2207

de Boskrant, onmisbaar voor elke bosliefhebber

DE BOSKRANT

VU: BART MUYS – Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode (Melle)
tel. 09-264 90 50 – fax 09-264 90 92 – info@vbv.be

verschijnt 5 x per jaar: feb-april-juni-sept-dec
37ste jaargang nr. 4

2007
september

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Bert De Somviele, Liselot Ledene,
Rik De Vreese, Katrijn Gijssels, Marlies
Vanlerberghe en Eliza Romeijn-Peeters

REDACTIE

Geert Van Kerckhove, Griet Beckers,
Inge Serbruyns, Jeroen Franssens,
Lotte Van Nevel

ARTIKELS EN BERICHTEN

Artikels en berichten kunnen steeds
toegezonden worden naar het adres van
de VBv. Zij zullen voor publicatie aan
de redactieraad worden voorgelegd.
Gedeeltelijke of gehele overname is steeds
toegelaten mits bronvermelding.

BIJDRAGE

Lidgeld + Boskrant: € 15,00
Lidgeld + Boskrant + Bosrevue: € 25,00
Lidgeld student (Boskrant): € 10,00
Lidgeld student (Boskrant + Bosrevue): € 18,00
Te storten op rekening 448-3605351-56
met vermelding 'Lidgeld vbv 2005'

VORMGEVING

Magelaan, Gent

DRUKWERK

Druk in de Weer, Gent
Gedrukt op chloorvrij gebleekt kringlooppapier

FOTO VOORPAGINA

© Xxxxxxx

OPENINGSUREN VBv-SECRETARIAAT EN DOCUMENTATIECENTRUM

Van maandag t.e.m. vrijdag
doorlopend van 9 tot 16 uur.

Inhoud

1	EDITO
2	BOOM TOT EVENAAR
4	UIT DE SECTOR: SPEELZONES
	Hoe zit het met spelen in bos en natuur?
8	DE BOOMHUT
	Wereldrecords
10	VBv-ACTIEF
	Week van het bos
12	UIT DE SECTOR: WITTE KINDERBOS
	Het 'tweede grote kom over de brug' gebeuren: verplanten van een symboolbos
15	BOSBOUWBEGRIp
	Windval
16	VBv-NAJAARSKALENDER
18	FILM IN HET BOS
20	KORTE INHOUD BOSREVUE

De door u meegeleverde en op het verzendetiket afgedrukte
persoonsgegevens, werden opgeslagen in een bestand dat beheerd
wordt door onze vereniging. Ze worden uitsluitend gebruikt voor
verzending van onze tijdschriften, documentatie en informatie
m.b.t. onze vereniging. U heeft recht op inzage van uw persoonlijke
gegevens en kunt hiervan altijd verbetering vragen. Bij het openbaar
register kan altijd aanvullende informatie worden bekomen.
Wet van 8/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Ledentijdschrift van 'Vereniging voor Bos in Vlaanderen' vzw
Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode
tel. 09-264 90 50 ▲ fax 09-264 90 92
info@vbv.be ▲ www.vbv.be ▲ ISSN 0773 137 X

BOSSEN ZIJN COOL!

‘VBV is Cool!’ mocht ik enkele maanden geleden lezen op een schoolbord dat ergens verloren in de zaal stond, toen we na een geslaagde info-avond de stoelen weer op hun plaats zetten. Een stukje studentengraffiti dat me bijzonder aangenaam trof. En dat voor mij bewees dat we met onze vereniging op goede weg zijn, namelijk op een aangename manier de mensen overtuigen van het belang van meer en beter bos. Een proces van lange adem, maar ook een kleine vereniging met een groot hart, zoals de onze, levert daaraan haar niet onbelangrijke bijdrage.

De voorbije vijf jaar heeft Jasse Cnudde hard aan die weg getimmerd als directeur van VBV. Hij gaat nu andere, ongetwijfeld ook zeer boeiende avonturen tegemoet, en we zijn er vast van overtuigd dat we hem nog vaak zullen tegenkomen, dat zijn strijd voor een betere, meer duurzame wereld hier niet ophoudt. We wensen hem in elk geval bijzonder veel succes toe.

VBV is dan misschien wel op goede weg, maar niettemin blijven de uitdagingen enorm. Bosbehoud, Bosuitbreiding, Duurzaam en Multifunctioneel Bosbeheer: het lijken soms loze woorden als er weer ergens een bos tegen de vlakte gaat ten behoeve van andere, zogezegd grotere belangen... Als de bosuitbreiding ondanks alle moeite en beloftes uitblijft... Als je voor een bosbezoek die naam waardig, tientallen kilometers met de wagen moet rijden...

‘VBV is cool’ op het schoolbord: dat is dus inderdaad een erg fijn compliment voor iedereen die VBV een warm hart toedraagt. Een compliment dat ik wil doorspelen aan u, onze leden en vrijwilligers, alle mensen die ons steunen of waar we zo vaak een beroep op kunnen doen om ons verhaal te helpen uitdragen. Een compliment aan het personeelsteam, dat zich dagdagelijks dubbelplooit voor de realisatie van onze doelstellingen. En tot slot ook aan onze bestuurders, mensen met een zeer grondige vakkennis, die steeds klaarstaan om een bijdrage te leveren aan onze werking.

Maar zeg nu zelf: ’t zijn toch vooral onze bossen die – letterlijk en figuurlijk – ‘cool’ zijn. Stille reuzen zijn het, die onze steun erg hard nodig hebben. Maar die ons ook heel veel bieden, meer dan de meesten van ons beseffen. Uiteindelijk is de weg van meer en beter bos de enige weg die we kunnen gaan. Niet alleen voor ons, de bosliefhebbers, maar ook voor alle leden van die andere, iets grotere vzw waar we allemaal op leven.

Bert De Somviele

Directeur VBV

EUROPESE BOSSEN IN DE AS

Wij kunnen het ons moeilijk voorstellen na de Belgische kwakkelzomer. Maar in Zuid-Europa hebben de recordtemperaturen en droge winden van afgelopen zomer de bossen in luciferdoosjes veranderd, waar elk vonkje volstaat om duizenden hectaren in lichterlaaie te zetten. De Griekse bosbranden kwamen uitvoerig in de media, maar het merendeel van de mediterrane bossen die in vlammen opgaan, haalt nooit het nieuws. Gelukkig maar, want jaarlijks woeden er zo'n 50 000 bosbranden in Europa. Tussen 1980 en 2005 verdween maar liefst 12 miljoen hectare van het Europese bosbestand in de vlammen; dat is 4 maal de oppervlakte van België! Spanje en Portugal spannen de kroon, maar die worden nu op een trieste manier bijgebeend door Griekenland; ook Italië en Frankrijk vallen regelmatig bosbranden te beurt.

Naast toegenomen temperaturen hebben ook socio-economische ontwikkelingen op het zuidse platteland een invloed op de intensiteit van de bosbranden. Het wegtrekken van plattelandsbewoners naar de steden zorgt ervoor dat er minder brandhout gesprokkeld wordt en ook minder begraasd wordt, waardoor meer klein hout en struiken achterblijven. Deze zijn uiterst brandbaar en zorgen voor hevige branden die moeilijker onder controle te krijgen zijn. Het is bewezen dat 95 % van de bosbranden door mensen wordt veroorzaakt; 10 - 15 % daarvan zijn opzettelijk aangestoken, de rest ontstaat door slordigheid. Bij de opzettelijke branden zijn pyromanen betrokken, maar vaak genoeg vormen economische motieven de achtergrond. Succesvolle preventieprogramma's dringen zich op. Zoals in India, waar het bewustzijn van lokale gemeenschappen aangewakkerd werd en dit in bepaalde

regio's resulteerde in een daling tot 90 % van het aantal bosbranden.

MEER... *FAO Newsroom - <http://www.fao.org/forestry/en/>
De Morgen 01/09/'07*

NEPALESE HIMALAYA KRIJGT GROEN JASJE

"Kijk, deze plant is goed tegen geheugenverlies, en deze daar gebruiken we om wierook te maken", vertelt een 70-jarige Nepalese dorpsbewoner trots. Hij beklimt als een wandelende kruidenencyclopedie een steil bospad in het jonge gemeenschapsbos (community forest). Lokale dorpsgemeenschappen in de Himalaya namen een 20-tal jaar geleden het initiatief om de kale bergflanken te herbewossen. De oerbossen die vroeger de flanken bedekten, waren de afgelopen eeuw immers langzaam verdwenen onder druk van de toegenomen bevolking, commerciële exploitaties en wanbeheer door de Nepalese koningen en regering. Maar de dorpsbewoners bleven niet bij de pakken zitten: ze verenigden zich in zogenaamde bosgebruikersgroepen, plantten zaailingen uit en stelden regels op mbt het beheer en bescherming van de gemeenschapsbossen. Ondertussen zagen nieuwe boomkwekerijen het levenslicht, worden de bossen geïnventariseerd en diverse opleidingen in bosbeheer georganiseerd. Ook de vrouwen worden actief betrokken in de gebruikersgroepen. Momenteel zouden er al meer dan 12 000 bosgebruikersgroepen bestaan, wat Nepal tot 's werelds nr 1 bombardeert in het engageren van lokale gemeenschappen voor bosbeheer en -bescherming. Een waar succesverhaal, dat ook de afgelopen decade overeind bleef terwijl politieke conflicten het

land verlamden. Echter, een weinig gekend succesverhaal, dat dringend meer aandacht verdient, te meer omdat het wel eens nieuwe perspectieven zou kunnen bieden aan andere ontwikkelingslanden.

MEER... | *Science and Development Network:*
<http://www.scidev.net/>

OMSTREDEN GASPIJLIJN DOOR AMAZONEWOUDE

Amerikaanse bedrijven die vloeibaar gas willen exporteren uit Peru leggen daarvoor een pijpleiding aan door een ecologisch kwetsbaar gebied in het Amazonewoud. Een onderzoeksbureau constateerde echter vorig jaar dat de kwaliteit van bouwmaterialen en constructieprocedures ondermaats is. Daardoor ontstonden tot zes keer toe lekken in de leiding. De belangrijkste financierder van het project besloot daarop een eigen onderzoek in te stellen. Hieruit bleek dat er niets mis is met de leiding, wat de weg vrijmaakt voor verdere financiering. Objectiviteit is hier uiteraard verzoek. De positieve conclusies zijn sceptisch ontvangen door inheemse groeperingen en de internationale milieubeweging. Volgens Amazon Watch, een groepering die tegen het project is, ontbreken in het onderzoek belang-

rijke criteria op het gebied van biodiversiteit en de impact van het project op de gezondheid van de lokale bevolking. De tegenstanders van het project blijven ervan overtuigd dat het project grote schade toebrengt de omgeving. Volgens hen leidt het tot ontbossing, gaslekken en het verdwijnen van vis, waar de plaatselijke bevolking van afhankelijk is. In de regio leven enkele van de meest geïsoleerde inheemse gemeenschappen ter wereld.

MEER... | <http://www.ipsnews.be>

SPIDERMAN IN ACTIE

Een gigantisch spinnenweb dat zich recent in een natuurpark in Texas ontspannen heeft, stelt insectenkenners voor een raadsel. Over een lengte van 180 meter heeft het bomen, struiken, planten en ook de grond ingepakt. Het reuzenweb blijkt trouwens zeer efficiënt te zijn want er zijn al duizenden insecten in verstrikt geraakt. Je kan de onfortuinlijke beestjes letterlijk horen knisperen in het web. Spinnenexperts hebben verschillende theorieën over het zeldzame web. Mogelijks hebben meerdere 'sociale' spinnen met elkaar samengewerkt aan één groot web, maar het kan ook het massaproduct zijn van 'solitaire' spinnen die hun afzonderlijke webben met elkaar hebben verbonden. De ware toedracht is nog niet opgehelderd. Wat wel duidelijk is: Spiderman kan hier een puntje aan zuigen!

MEER... | *Mediargus en De Standaard 30/08/'07*

© Bert Yxxxxxx

liana in het regenwoud

Hoe zit het met spelen in bos en natuur?

RIK DE VREESE & KATRIJN GIJSEL

Kinderen en jeugdverenigingen spelen graag in bossen, want bossen zijn magisch, groots, woest en spannend. De meeste jeugdverenigingen spelen dan ook regelmatig in bossen of natuurgebieden. Kinderen en jongeren spelenderwijs in contact brengen met bos en natuur resulteert in interesse in en respect voor natuur. Het uitvoeringsbesluit op de toegankelijkheid van de bossen uit 1993 voorzag de mogelijkheid dat jeugdverenigingen in bossen speelden, maar daarvoor moesten ze een machtiging aanvragen. Deze administratie en het toenemend gebrek aan toegankelijke groene speelruimte voor jeugdverenigingen zorgde voor wrevel bij de jeugdbeweging. Uit deze wrevel ontstond echter een positieve dynamiek, waarbij er sinds 1998, o.a. onder impuls van de Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw en de Vlaamse Jeugdraad, in Vlaanderen een werking wordt uitgebouwd rond bosvriendelijk spelen en het realiseren van speelzones in de Vlaamse bossen. In een speelzone kunnen kinderen en jongeren vrij spelen, zonder dat ze hierbij op de paden moeten blijven of zonder dat ze hiervoor een toelating moeten vragen. Bijna 10 jaar later is er heel wat gebeurd, en staat er nog veel meer op stapel.

Na een eerste inventarisatie van 217 officiële speelzones in bossen met een oppervlakte van 1.400 ha door de VBV in 2001, werd dit overzicht dit jaar geactualiseerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Hieruit bleek dat er 367 officiële speelzones zijn in de Vlaamse bossen en natuurgebieden, met een totale oppervlakte van ongeveer 2.000 ha. Door een wijziging van het natuurdecreet kunnen er sinds vorig jaar ook speelzones worden voorzien in natuurreservaten, tot nu toe zijn er hier echter nog maar 20 ha speelzones voorzien. Uit een onderzoek van Inverde vzw (in opdracht van ARGUS, het milieupunt van KBC en Cera) naar spelen in natuur blijkt dat er mogelijkheden zijn voor het aanduiden van bijkomende speelzones in natuurgebieden: meer dan de helft van de bevroegde beheerders (natuurwachters van het Agentschap voor Natuur en Bos en conservators van natuurreservaten van

Natuurpunt) geven aan dat gemiddeld 13 % van hun werkingsgebied ter beschikking kan worden gesteld van jeugdgroepen. Jeugdgroepen op hun beurt geven aan dat ze regelmatig in een natuurgebied gaan spelen, maar in de helft van de gevallen gebeurt dat officieus (zonder toestemming van eigenaar of beheerder). Ongeveer 45 % van de bevroegde jeugdgroepen geeft dan ook aan dat er te weinig groene speelruimte is in hun omgeving.

Uit het onderzoek van Inverde bleek ook dat het contact tussen de jeugd- en natuursector overwegend positief verloopt, de conservators van Natuurpunt hadden betere contacten met de jeugd dan de natuurwachters van het Agentschap voor Natuur en Bos. Maar er blijkt nood aan meer voorbeelden van goede samenwerking tussen de twee sectoren. Precies om deze contacten te stimuleren werd enkele jaren geleden Go4Nature opgestart. Go4Nature is een samen-

Bijschrift

werkingsverband tussen partners uit de jeugd-, bos- en natuursector, dat wordt gefinancierd door ARGUS. Partners binnen Go4Nature zijn onder andere de Vereniging voor Bos in Vlaanderen, Natuurpunt, Inverde, Steunpunt Jeugd, de bosgroepen, het Agentschap voor Natuur en Bos, Landelijk Vlaanderen, de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten (VVJ), het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse Overheid, Cera en het Innovatiesteunpunt voor Landbouw en Platteland. Gedurende twee jaar heeft Go4Nature via het stimuleren en financieren van gezamenlijke projecten van jeugdverenigingen en bos- en natuurbeheerders gewerkt aan een betere verstandhouding en meer samenwerking tussen de twee sectoren, die resulteert in meer groene speelruimte voor de jeugd.

Tijdens de Week van het Bos lanceert Go4Nature het Go4Nature meterschap: een

jeugdvereniging engageert zich om gedurende een langere periode bijkomende aandacht te hebben en mee zorg te dragen voor een bos of natuurgebied in hun buurt. De jeugdvereniging kan gebruik maken van het bos of natuurgebied voor haar activiteiten (in afspraak met de beheerder) en wordt gestimuleerd om het meterschap te concretiseren door het organiseren van kleinschalige activiteiten zoals een plantactie, een educatief natuur- of bosspel of een zwerfvuilactie. Deze activiteiten worden beloond met 150 EUR sponsoring. De origineelste, gezelligste, natuurvriendelijkste en best gepromote activiteiten worden bovendien beloond met een geldprijs van 500 EUR. Om de meterschappen te stimuleren, wordt Date4Nature gelanceerd: via deze contactpagina kunnen jeugdverenigingen en beheerders van bossen of natuurgebieden zich registreren, waarna er een geschikte partner wordt gezocht.

Om jeugd- en milieuverenigingen, gemeentebesturen, bos- en natuurbeheerders bij te staan rond bos- en natuurvriendelijk spelen en het realiseren van speelzones zijn er heel wat hulpmiddelen ontwikkeld. VBV heeft vastgesteld dat vele gemeenten wel intenties of plannen hebben om speelzones in bossen te realiseren, maar dat men niet tot realisaties komt. Om hieraan tegemoet te komen heeft VBV, met steun van de Vlaamse Overheid, gedurende 2 jaar 9 gemeenten begeleid bij het realiseren van speelzones in hun bossen of het zoeken naar locaties voor nieuwe speelbossen. In vier gemeenten (Kaprijke, Huldenberg, Genk en Kluisbergen) werden er 66 ha speelbossen gerealiseerd. Op basis van onze ervaringen tijdens dit project hebben we een actiegerichte handleiding samengesteld, die in september 2007 zal worden verspreid naar alle gemeenten in Vlaanderen. De handleiding is ook gericht naar jeugd- en milieuverenigingen en jeugd- en milieuraden en legt stap voor stap uit hoe men een speelzone in een bos kan realiseren. De handleiding geeft zowel tips voor het aanduiden van speelzones in bestaande bossen als voor het aanplanten van nieuwe speelbossen.

VBV biedt ook (gratis) spreekbeurten aan rond het realiseren van speelzones in bossen voor adviesraden en verenigingen. Bovendien hebben we 2 digitale fiches ontwikkeld. Een eerste fiche vertelt hoe je een speelzone in bos kan realiseren, een tweede fiche beschrijft hoe je een educatieve bosplantactie kan organiseren. Iedere fiche bevat ook een aantal vrij af te laden en vrij te gebruiken bijlagen zoals een boomplantdiploma, een draaiboek voor een het organiseren van een inspeelmiddag bij de opening van een speelzone,

© Lotte Van Nevel

VBV en de gemeente Kaprijke ontwierpen kindvriendelijke infozuilen voor het speelbos in de Lembeekse bossen.

enzovoort. Deze fiches zijn te raadplegen op www.tandemweb.be.

Maar ook andere partners van Go4Nature hebben handige hulpmiddelen ontwikkeld. Steunpunt Jeugd lanceert in september fiches met een 25-tal goede voorbeelden van groene speelruimte in bossen, parken, jeugddomeinen en natuurgebieden in Vlaanderen. De fiches zijn gratis beschikbaar via www.steunpuntjeugd.be/groeneruimte. Elke reportage bevat algemene gegevens zoals de oppervlakte

en ligging van het terrein, de bevindingen van de jeugd en van de beheerder, en een massa veelzeggende foto's. Tijdens de Week van het Bos zal Go4Nature een kleurrijk boekje publiceren met de leukste en origineelste projecten die gedurende de voorbije jaren door Go4Nature werden ondersteund. Inverde biedt een aantal vormingsmodules rond bos- en natuurvriendelijk spelenaan, zowel voor jeugdverenigingen als voor bos- en natuurbeheerders.

Kortom, de dynamiek rond spelen in bos en natuur is groter dan ooit! Het door VBV mee opgestarte idee van speelzones heeft zich uitgebreid van bossen naar natuurgebieden. Meer en meer speelzones worden officieel erkend en de jeugdverenigingen zijn zich bewust van het nut van speelzones en de meerwaarde van bossen en natuur.

Meer informatie

www.vbv.be/speelzones: speelzones-pagina op de VBV-website. Hier kan je ook de nieuwe actiehandleiding voor het realiseren van speelzones in bossen downloaden.

www.bosspel.be: alle info rond spelen in bossen. Je kan er ook opzoeken waar de speelzones liggen in de Vlaamse bossen en natuurgebieden.

www.steunpuntjeugd.be/groeneruimte: overzicht van goede voorbeelden van groene speelruimte, een overzicht van subsidiekanalen en tips voor het realiseren van groene speelruimte, een overzicht van de toegankelijkheid van bossen en natuurgebieden in Vlaanderen, ...

www.go4nature.be: website van Go4Nature. Via deze site kan je zoek gaan naar de beheerder van een bos of natuurgebied in je buurt of kan je een geïnteresseerde jeugdvereniging

vinden die het meterschap over je bos of natuurgebied wil opnemen (Date4Nature). Je leest er ook hoe je financiële steun kan krijgen voor natuurvriendelijke acties door natuur- en bosbeheerders én jeugd, en kan er de activiteiten van de bospeters en groenmeters in Vlaanderen volgen.

www.inverde.be: vorming rond bos- en natuurvriendelijk spelen voor jeugdverenigingen én bos- en natuurbeheerders. Ook de resultaten van het onderzoek naar natuurvriendelijk spelen vind je hier terug.

www.tandemweb.be: fiches rond het realiseren van een speelzone in bossen en het organiseren van een bosplantactie (bijvoorbeeld voor het aanleggen van een nieuw speelbos).

Rik De Vreese, Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw, rik.devreese@vbv.be, 09-264 90 49

De boomhut

Wereldrecords

Deze keer geven we wat inspiratie om een kwis te maken in het kader van de week van het bos.

De hoogste boom ter wereld

Op dit moment is de hoogste boom ter wereld een *Sequoia sempervirens* (een kustmamoetboom), genaamd Hyperion naar een Griekse mythologische figuur.

Hij is maar liefst 115,5 meter hoog! Deze enorm hoge boom werd pas in augustus 2006 ontdekt en opgemeten in een afgelegen gedeelte van het Redwood National Park, Californië. Maar dit is nog veel lager dan de *Eucalyptus regnans* (een loofboom) die in 1872 aan de Wattrivier in Victoria (Australië) werd opgemeten. Deze was 132.6 m hoog. Beide bomen zijn hoger dan de Boerentoren (97 m) in Antwerpen.

De zwaarste boom ter wereld

De 'General Sherman Tree', is een 'Sequoiadendron Giganteum' (een mamoetboom) en staat in Sequoia National Park in Californië. Hij is 83,6 meter hoog en heeft een stamomvang op 1 $\frac{1}{2}$ m hoogte van 26 meter (bij de bodem 31 meter). Hij is 2100-2200 jaar oud. Zijn totale houtvolume is 1489 m³ en dit maakt hem de zwaarste en meest volumineuze boom op aarde. Sequoiadendrons worden zo groot en oud door hun groeikracht en hun ongekennde duurzaamheid: ze lijden zelden of nooit aan ziektes, hebben zeer weinig

last van houtrot, schimmels en insecten, en hebben een enorm dikke bast (tot 30 cm) die ze beschermt tegen bosbranden. Om te kunnen verjongen hebben ze bosbranden zelfs nodig: de zaden ontkiemen bij uitstek op de kale, vrij mineraalrijke grond die na een brand overblijft.

De kleinste boom ter wereld

Dit is een 'dwergwilg' (*Salix Herbacea*) en groeit in de Schotse bergen. Hij wordt niet hoger dan 2,5 cm en zegt nooit "wacht maar tot ik groot en sterk ben".

De boom met de diepste wortels

Dit is de wilde vijgenboom (*Ficus spp.*) Die vind je in de Zuid-Afrikaanse Echo Caves. Zijn wortels steken 120 m diep in de bodem.

De oudste boom ter wereld

De white mountains in Californië en andere berggebieden in het midwesten van de VS zijn de belangrijkste gebieden voor de oudste bomen ter wereld: de *Pinus longaeva* en nauwverwante *Pinus aristata*. Ze groeien in de bergen onder zeer extreme omstandigheden, zoals het zomers en barre winters, droogte en krachtige winden. Hierdoor groeien de bomen zeer langzaam, en kan de groei tot wel 4500 jaar doorgaan! De oudste boom van deze soort is met zekerheid vastgesteld en was 4844 jaar oud! Deze boom is dus ouder dan de befaamde piramide van Cheops (2500 voor Christus).

6 OKTOBER 2007 – 14 OKTOBER 2007

Week van het bos

© XXXX

Bijlschrift

Ursel - Maldegem Zaterdag 6 oktober

Drongengoed

*VBV-wandeling rond 'heksenbezems,
zwavelkoppen en elfenbankjes'
met bosgids Lia Van Landschoot.*

AANVANGSUUR 14.00 u

LOCATIE parking Vlaams Gewest
(300meter van het 'Jagershof'),
Drongengoedweg, Ursel

ORGANISATIE Vereniging voor
Bos in Vlaanderen (VBV) vzw,
Geraardsbergsesteenweg 267,
9090 Gontrode, tel. 09-264 90 50,
e-mail info@vbv.be

Koolkerke - Brugge Zondag 7 oktober

Fort van Beieren

*VBV-wandeling rond
'Populierenbos, iets enig's'
met bosgids Chantal De Vrieze.*

AANVANGSUUR 14.00 u

LOCATIE Gemeneweidestraat 5,
Koolkerke

ORGANISATIE Vereniging voor
Bos in Vlaanderen (VBV) vzw,
Geraardsbergsesteenweg 267,
9090 Gontrode, tel. 09-264 90 50,
e-mail info@vbv.be

Torhout

Zondag 14 oktober

Wijnendalebos

VBV-wandeling rond 'Het verleden van het bos en mythische bomen' met bosgids Danny Boussauw.

AANVANGSUUR 14.00 u

LOCATIE Oostendestraat 390 te Torhout, parking nabij kasteel van Wijnendale

ORGANISATIE Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) vzw, Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode, tel. 09-264 90 50, e-mail info@vbv.be

Herentals

Zondag 14 oktober

Boscomplex Kempische Heuvelrug

VBV-wandeling rond 'Bomen met een toekomst, praktijk van geïntegreerd bos-beheer' met bosgids Reginald Verhofstede.

AANVANGSUUR 14.00 u

LOCATIE Lavendelweg, Herentals op het einde van de straat

ORGANISATIE Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) vzw, Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode, tel. 09-264 90 50, e-mail info@vbv.be

Gent (Zwijnaarde)

Zaterdag 13 oktober

Gentse Parkbos

Bekende en iets minder bekende vertellers nemen jong en oud mee op een boeiende verhalentocht door het toekomstige Parkbos van Gent. Aan jou om te raden of de verhalen waar zijn of niet en wie weet neem je wel een leuke prijs mee naar huis!

AANVANGSUUR 13.00 u

© Xxxx

Bijschrift

LOCATIE Het toekomstige Parkbos. Vertrek Rijvisschestraat, 9052 Zwijnaarde. Vlot bereikbaar met fiets en bus (lijn 70, 71, 72)

OPMERKING Deelname is betalend: € 2,00/persoon en € 5,00/gezin (inclusief drankje en versnapering). Leden van Natuurpunt, GMF en VBV nemen gratis deel.

ORGANISATIE Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw, Natuurpunt, Gents Milieu Front en Stad Gent

CONTACTPERSOON Eliza Romeijn-Peeters (Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Melle), tel. 09-264 90 54, e-mail Eliza.Romeijn-Peeters@vbv.be

Het 'tweede grote kom over de brug' gebeuren: verplanten van een symboolbos

LISELOT LEDENE

In de laatste boskrant van vorig jaar kon u een verslag lezen over het 'grote kom over de brug gebeuren' dat plaats vond op 19 november 2006 in Houtem bij Vilvoorde. Dit gebeuren luidden een periode in van bosplantacties in het Witte KinderWandelbos en dit ter compensatie van het 'verplanten' van het Witte Kinderbos. Het Witte Kinderbos werd aangeplant op de middenberm van de E19 als blijvende herinnering aan de Witte Mars van 20 oktober 1999. Het symboolbos moet echter plaats ruimen voor de realisatie van de noordelijke spoorontsluiting van de luchthaven van Zaventem. Een spijtige zaak, maar aangezien het ontoegankelijke Witte Kinderbos vervangen wordt door een véél groter bos dat toegankelijk wordt voor iedereen, kon VBV zich toch achter dit project scharen. De immense symboolwaarde van het bos ontgaat ons echter niet! Daarom organiseren wij samen met de Witte Kinderbeweging periodisch evenementen die het ontzettende belang van een verdraagzame en groene samenleving met veel bossen om in te recreëren, extra in de (ecologische) verf zetten!

Misschien zag u het ondertussen: de werken ter ontruiming van het Witte Kinderbos op de middenberm van de E19 zijn begin juli van start gegaan. Ook VBV en de Witte Kinderbeweging moesten met pijn

in het hart erop toezien hoe deze groene bufferstrook boom per boom neergehaald werd. Maar als voorvechter voor méér bos in stonden we erop dat de bomen van het Witte Kinderbos duurzaam aangewend zouden worden.

© xxx

DUURZAME TOEKOMST VOOR DE BOMEN VAN HET WITTE KINDERBOS

Op 13 april jongstleden plantten Minister-president Yves Leterme en zijn franstalige collega Elio Di Rupo in Kanne (Riemst) elk een boom van het Witte Kinderbos op elkaars grondgebied, dit dus langs weersijden van de taalgrens.

Het is de bedoeling dat er voor elke boom die verdwijnt uit het Witte Kinderbos een nieuwe geplant zal worden langs het Albertkanaal en dat het symbolische aantal van 300.000 bomen (evenveel als het aantal mensen dat deelnam aan de Witte Mars) behouden blijft! Zo zal een lange Witte Kinderdreef ontstaat

Bijlschrift

© Xxxx

Bijschrift

tussen Luik en Antwerpen die symbool staat voor het feit dat de bezorgdheid om kinderlevens geen taalgrenzen kent. 300.000 bomen zijn landschappelijk zeer waardevol, dragen bij tot een groenere samenleving en vormen een natuurlijke buffer tegen de oprukkende industrie!

Een deel van de bomen van het oude Witte Kinderbos werden overgeplant in het nieuwe Witte Kinderwandelbos. Gezien overplanten niet optimaal is voor de verdere ontwikkeling van bomen, wordt geopteerd om voor de rest van het Witte Kinderwandelbos nieuwe boompjes te planten. Maar de bomen van het Witte Kinderbos gaan geenszins verloren:

Met een deel van deze bomen werd een takkenwal aangelegd zodat de open plek, opgedragen aan Rik Poot, in het Witte Kinderwandelbos op natuurlijke wijze omheind wordt.

Een takkenwal is een natuurlijke oplossing die heel wat functies herbergt: niet enkel het hout wordt hergebruikt, het biedt ook schuil- en nestgelegenheid voor tal van diersoorten en het is de leverancier van belangrijke voedingsstoffen voor de bodem.

Een andere duurzame aanwending waarbij hout hergebruikt wordt, is mulchen gevolgd door compostering. Hierbij worden bomen verhakseld en over de bosbodem verspreid. Deze laag beschermt de bosbodem terwijl nutriënten uit het Witte Kinderbos gerecycleerd worden en vrijkomen. Zo wordt een optimale groei van het nieuwe Witte Kinderwandelbos verzekerd. Anderzijds kan het houthaksel afgevoerd worden naar een biogasinstallatie waar het verbrand wordt ter productie van bio-energie. Zo worden de bomen van het Witte Kinderbos aangewend om ons van warmte te voorzien in de komende koude dagen!

Bijschrift

Welke van beide oplossingen (of zelfs beide oplossingen) zullen aangewend worden, wordt momenteel in overweging genomen.

Het verdwijnen van dit symboolbos is, zoals reeds gezegd, een spijtige zaak maar echt verdwijnen doet het natuurlijk niet: we 'verplanten' het, maar niet in de letterlijke zin van het woord. Het nieuwe bos wordt veel groter en ... eindelijk toegankelijk! In het nieuwe Witte Kinderwandelbos zal iedereen, de symboliek indachtig zijnde, naar hartelust kunnen ravotten en vertoeven.

Ook is het bijzonder jammer voor de autobestuurders die nu het rustgevende en bufferende karakter van het Witte Kinderbos niet meer kunnen ervaren tijdens hun ééntonige rit tussen Mechelen en Brussel. Dit is misschien een extra stimulans om de trein te nemen...

Maar ook nu zitten we niet stil: op **zondag 30 maart 2008** organiseren we samen met de witte kinderbeweging een tweede '**grote kom over de brug gebeuren**' in het Vilvoordse.

Deze keer hebben we een parcours uitgestippeld tussen Mechelen en Vilvoorde met een aantal interactieve stopplaatsen, dat we via allerlei transportmiddelen (koetsen, go-carts, steps, fietsen,...) trachten te volbrengen. Gezien de symbolische waarde van het Witte Kinder(wandel)bos maken we kennis met de verschillende culturen en religies die België rijk is en staan we stil bij de ons ontnomen kinderen (door ongeval, verdwijning, misdaad,...). We sluiten de dag af met een groot feest in het nieuwe Witte Kinderwandelbos waar allerlei workshops en activiteiten zullen plaatsvinden. Samen genieten we van een groot kampvuur en een gezellig verwarmend optreden!

Bij deze een warme oproep aan allen die een bosrijke en duurzame, multiculturele toekomst genegen zijn: hopelijk tot dan!?!

Bijschrift

Windval

Bomen die jaarlijks als stekels op een egel kort bij elkaar staan, rekenen op elkaar voor steun en bescherming. Wanneer in dergelijke bosbestanden vervolgens een dunning wordt gedaan waarbij de helft van de bomen weggehaald worden ... dan kan je al raden wat er zal gebeuren.

Enkele weken later na een fikse stormwind is de kans groot dan een heel deel van de overgebleven bomen tegen de grond gaat: gevallen door de wind. Kortom: windval.

In dit aangehaalde voorbeeld hebben de kruin en de wortels van de bomen zich door de onderlinge concurrentie onvoldoende kunnen ontwikkelen en is de stam een lange dunnen spil geworden. Als deze bomen dan plots vrij komen te staan, en rechtstreeks onderhevig worden aan verschillende natuurkrachten hebben ze niet veel nodig om tegen de vlakte te gaan. Een heel jammerlijke zaak voor de bosbeheerder want deze omgewaaide bomen betekenen een inkomensverlies. Met dat hout is immers niet veel meer te verdienen. En als je ondertussen al een nieuwe aanplanting hebt gedaan, dan kan het kostenplaatje zeer hoog oplopen. De omgewaaide bomen zullen immers een deel van de nieuw geplante boompjes mee vernietigen.

Een goed doordacht bosbeheer kan dit echter in de meeste gevallen voorkomen. Door een bosbestand geleidelijk te dunnen (in tijd en ruimte), rekening houden met de windrichting, de juiste boomsoort op de juiste standplaats, ... zijn maar enkele voorbeelden van mogelijke maatregelen die het risico op windval aanzienlijk verminderen.

In volledig natuurlijke bossen komt uiteraard ook windval voor. Een bos is een ecosysteem dat voortdurend in verandering is. Door allerlei oorzaken kunnen zwakke plakken ontstaan in het bos door bijvoorbeeld ziekteaan-tasting, de hoge leeftijd van bomen, ... De bomen verzwakken en bij een stevige wind kunnen deze omwaaien. Op die manier ontstaan dan open plekken, die op haar beurt dan weer veel mogelijkheden oplevert voor fauna en flora. In de meeste gevallen zal die open plak op termijn weer langzaam dichtgroeien, wat dan opnieuw meer structuur in het bos brengt. Alles bij elkaar valt windval dus wel mee en kan het ook een pluspunt zijn voor je bosbeheer: het dode hout is geliefd bij heel wat organismen en de opening die ontstaat, zowel in de bodem als de vegetatie, trekt ook heel wat andere soorten aan zoals amfibieën, vlinders en kevers.

+ Tekening-cartoon

VBV Actief

VBV gaat er weer volop tegenaan dit na-jaar. Bosliefhebbers houden maar best hun agenda vrij van 7 tot 14 oktober voor de 2007-editie van de Week van het Bos. Meer details daarover vind je alvast verderop in deze Boskrant of op de website www.vbv.be/weekvanhetbos.

Maar ook onze werkgroepen blijven een aanbod voorzien dat weer mag gezien worden.

WERKGROEP PRO SILVA

Werkgroep Pro Silva organiseert een na-jaarsexcursie per fiets in het Gewestbos Ravels aan Vlaamse zijde en op Landgoed De Utrecht aan Nederlandse zijde met als thema 'Vrije sollicitatie, BERK: pionier mt ambitie zkt job in

ht bos'. Je kan kiezen tussen één van de drie dagen, nl 10, 11 en 12 oktober. Inschrijven kan per email op prosilva@vbv.be. Deelname aan deze Pro Silva excursie kost 20 euro voor VBV-leden, 30 euro voor niet-leden en 15 euro voor studenten. Hierin is koffie, huurfiets, lunch en excursiegids inbegrepen. Het bedrag kan ter plaatse contant betaald worden.

WERKGROEP TROPISCH BOS

Werkgroep Tropisch Bos heeft het voor-bije jaar met de fuif en met een sponsortocht fondsen verzameld ten voordele van een herbebossingsproject in de Tigray regio in Noord-Ethiopië. Het project staat nu echt in de steigers, hoog tijd dus om hier eens dieper op in te gaan.

© Bert Reubens

Herbebossingsproject in de Tigray regio in Noord-Ethiopië

Paddestoelenzoektocht in Zoerselbos

Op 3 oktober nodigt de werkgroep u dan ook uit op een info-avond in Leuven. Experts van de vzw Ma'ar en van de K.U. Leuven zullen er u laten kennismaken met de natuur en de bevolking van Tigray. We krijgen ook voorbeelden van bestaande herbebossingsprojecten, en uiteraard zal er ook de nodige uitleg gegeven worden over de nakende werkgroepondersteuning. Meer informatie volgt in onze nieuwsbrief, of contacteer hiervoor ons secretariaat (09/264.90.49 of Bert. Desomviele@vbw.be).

WERKGROEP RECREATIE

En tenslotte heeft ook de werkgroep Recreatie weer eens een mooi aanbod van boswandelingen voor ons in petto.

- 7 oktober (14u00-16u30): afspraak voor een Paddestoelentocht in Zoerselbos.

De werkgroep zorgt er voor jong en oud, met een afzonderlijke kindergids.

- 4 november (14u00-16u30): Passie in het bos (Buggenhoutbos). We komen samen aan de Boskapel in de Kasteelstraat te Buggenhout om 14u00. Duur van de wandeling ongeveer 2u00. De wandeling wordt begeleid door bosgids Marc Segher.
- 2 december: 'Bosbeheer op lange termijn': een wandeling in het Meerdaalwoud over hoe het bos er in een verre toekomst uit kan zien.

We houden u uiteraard op de hoogte via onze nieuwsbrief. Meer informatie kan je ook bekomen bij Peter Van Gossum (Peter. Vangossum@vbw.be) of op ons secretariaat (09-264 90 50)

Film in het Bos 2007: een schot in de roos

De voorbije zomer hebben we met VBV weer een fijne Ronde van Vlaanderen gehad, waarbij ons Film-in-het-Bos team neerstreek in enkele van onze allermooiste Vlaamse bossen.

Het concept van de Film in het Bos is de laatste jaren flink gegroeid, mede door de zeer gewaardeerde steun van de Gezinsbond en Nuon. En vergeten we natuurlijk ook niet filmprojector en technische duizendpoot Jean-Pierre, die alles steeds in goede banen leidt. Op een mum van tijd tovert hij de toch al wonderlijke bossen om tot een wereld waar ook de filmmagie voluit tot zijn recht komt.

'Ice Age 2', 'Over the hedge' en 'Waterschapsheuvel' werden dit jaar vertoond. Kind- en familievriendelijke tekenfilms dus met humor maar ook met een flinke ecologische knipoog. Ze stonden garant voor een unieke avond in het bos, want we verzekeren u: wie eenmaal heeft 'gefilmd in het bos', die wil er een volgende keer ook graag bijzijn. En als er dan ook nog een enige echte Goede Bosfee van de partij blijkt te zijn, die de kinderen

bosverhalen vertelt, ja, dan zit je echt wel helemaal goed!

Dat de films gesmaakt werden, dat is gebleken. Met opkomsten tussen de 200 en 400 personen voor elk van de filmavonden is onze

Film in het Bos zeker een blijvertje met een mooie uitstraling aan het worden. Bent ook u volgend jaar erbij voor een filmavond in een fantastisch kader? We houden u zeker op de hoogte.

Voor wie door de bomen het bos niet meer ziet bij verzekeren, lenen of beleggen.

Kantoren: Meerhem 149 a – 9000 Gent | Potegemstraat 17/5 – 8790 Waregem

Desselgemsestraat 1B/001 – 8710 Ooigem | Meulebekestraat 6 – 8740 Pittem

Tel. 056/66 63 49 – Fax 056/66 30 92 – patrick@coverbel.be – www.coverbel.be

Coverbel is onafhankelijk verzekeringsmakelaar & gemandateerd agent bij Eural Spaarbank. CBFA: 47273

**Producent van bos - en haagplantsoen
Inheems en autochtoon plantgoed**

**BOOMKWEKERIJEN SYLVA
'T HAND 10
9950 WAARSCHOOT
TEL: 09 376 75 75 - FAX: 09 377 37 37**

**Email: info@sylva.be
www.sylva.be**

KORTE INHOUD

Bosrevue

NR 21

EEN STEEKPROEF UIT HET VLAAMSE BOS...

Bosbeheerders hebben graag een goed zicht op de samenstelling en structuur van hun bos. Daarom voert het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) twee types inventarisaties uit in de Vlaamse openbare en privé-bossen. Enerzijds zijn er inventarisaties voor de opmaak van uitgebreide bosbeheerplannen. Anderzijds is er de Vlaamse Bosinventarisatie (VBI) die systematisch gespreid over Vlaanderen relevante gegevens inzamelt. Wil je te weten komen welke mogelijkheden dit laatste type inventarisatie biedt voor het Vlaamse bosbeleid en bosbeheer? Wist je dat in het voorjaar van start gegaan wordt met een tweede Vlaamse bosinventarisatie? Je leest dit en nog veel meer in het eerste artikel.

BOSVERJONGING: VOORBEREIDING EN BEHANDELING. ENKELE BESPIEGELINGEN IN HET JONGE BOS

In Bosrevue 20 lazen we wat de verwachtingen en risico's zijn bij de afweging tussen aanplanten of spontane verjonging, en dit voor verschillende beheerdoelstellingen. Maar wanneer is het geschikte moment om over te gaan tot verjonging? En vanuit welke overwegingen maakt de beheerder de keuze om te verjongen? We maken in dit artikel kennis met het begrip 'selectieve verjonging' en worden beknopt ingewijd in de behandeling van jong bos. Een aantal praktijkvoorbeelden geven ons hierbij een beter inzicht.

EEN PRIVÉ-BOSBEHEERDER OVER... JONGE BOMEN EN 'ONDERSTANDIGE SNOEI'

Veel eigenaars spenderen heel wat tijd aan het snoeien van hun jonge aanplantingen. Privé-bosbeheerder Henri-Joe Dieryck heeft hier enkele bedenkingen bij. In dit artikel maken we kennis met het begrip 'onderstandige snoei'.